A környezetvédelem eredete

Mészáros Milán

”A szellemek hasonlóak az ejtőernyőkhöz: Akkor dolgoznak a legjobban, amikor nyitottak.” Így mondta Anonymus, az ünnepelt bölcs. Talán ő egy mérnök volt, rámutatva, hogyan akadályozzák a kreativitást a gondolkodás kerékvágásai.

Több, mint 50 évvel ezelőtt egy nyitott szellem, Werner Heisenberg *A mai fizika világképe* című könyvében a természettudomány által inspirált technika fejlődését egy nagyarányú biológiai folyamatként jellemezte, amelynek során az emberi organizmusban meglévő anyagi és szellemi struktúrák és funkciók egyre növekvő mértékben kerülnek át az emberi környezetre. Vagyis, korunkban a gyors technikai-technológiai fejlődés egy biológiai folyamattá vált, s ez eddig kivonta magát az ember ellenőrzése alól, mert az ember megtehette ugyan, amit akart, de nem akarhatta, amit akart.

Ennek a biológiai folyamatnak egy olyan új szuperorganizmus a hordozója, amely az élet lényegi meghatározását kielégíti ugyan, azonban evolúciós szempontból rendellenességek jellemzik. Vagyis, érvényes rá az a meghatározás, hogy az élet nem más, mint az élettelen és élő környezettel szemben elkövetett agresszió bizonyos formája; vagy más szavakkal, az élettelen és az élő világnak egy erőszakos környezetátalakítása. Az evolúciós rendellenesség pedig azt jelenti, hogy a technikai-technológiai szuperorganizmus függetlenné vált a környezetétől, s önálló életet élve többé nem alkalmazkodik ahhoz.

Ugyanakkor, az emberiség beilleszkedési zavarokkal rendelkezik a Földön, mint hiperorganizmusban. Ugyanis, fenti biológiai folyamat előrehaladtával nem változott meg az embernek a természethez való viszonya. Ezen beilleszkedési zavarok külső megnyilvánulása a technikai-technológiai szuperorganizmus falánk és látványos környezetpusztítása, stb. A belső megnyilvánulásai pedig korunk veszedelmes emberbetegségei, amelyek az életmódnak a technika korszakában bekövetkező gyors változása miatt vannak jelen. A beilleszkedési zavarok kapcsán felvetődnek a következő kérdések. Az emberiség és a vele összenőtt technikai-technológiai szuperorganizmus pusztán egy rákos daganata a földi életnek, amely majd elpusztítja a Gaia-hiperorganizmust? Vagy az emberi tevékenység az élet mutálásához fog vezetni a Gaián? Esetleg az emberi tevékenység megtermékenyíti a Gaia-hiper-organizmust, s így az utódéletet fog létrehozni? Lehet, hogy maga az emberi lét is egy utódélet, vagy inkább egy mutáns, amely a földi környezetben el fog vetélni? Vagy, az ember idegen faj a földön, amely –a földi élőlényekkel ellentétben– túlszaporodásra is képes ? Stb.

Az ember a történelem folyamán először áll szemben önmagával a Földön, rajta kívül nincsenek más partnerei vagy ellenfelei. Elmondhatjuk, hogy a 21. század elején az első vonalban állunk szemben önmagunkkal. Ez a szembenállás pedig nagymértékben idegeníti el az embert önmagától. Fent említett könyvében Heisenberg azt is írja, hogy az emberiség, uralmának látszólag határtalan kiterjesztésével egy olyan hajóskapitány helyzetébe került, akinek hajója oly

mértékben épült vasból és acélból, hogy iránytűje az északi irány helyett már csak a hajó vastömegére mutat. Ebben a helyzetben az extenzív technikai-technológiai fejlődés már nem feltétlenül jelent haladást és megoldást. Vagyis, az emberiség új helyzet előtt áll, s ehhez a helyzethez nincs történelmi analógia.

Remélhetjük-e, hogy az ember szellemi fejlődése több dimenzióval rendelkezik, s nem csupán azzal az eggyel, amelyben az utolsó évszázadok alatt a fejlődés lezajlott, s amelytől egyre inkább elidegenedik? Ehhez többek közt ismerni kellene a beilleszkedési zavarok okát és gyökerét. Az atombombánál a robbanás erejének alsó és felső határa megadható ugyan, de a robbanó erő pontos értéke elvileg nem számítható ki, mert ez a gyújtási folyamatban résztvevő néhány atomtól függ. A biológiában is vannak hasonló folyamatok, amelyeknél a nagyban kialakult fejlődési állapotokat egyes atomi folyamatok irányítanak. Úgy tűnik, ez a mechanizmus van jelen az öröklődési folyamatokban a gének mutációja esetén is. Hasonlóan, a beilleszkedési zavarok gyökerét az ember szervezetében és tudatában végbemenő néhány olyan "atomi folyamat" jelenti, amelyek rányomják bélyegüket az ember technikai-technológiai fejlődésére és életmódjára. A beilleszkedési zavarok gyökere valószínűleg néhány alapvető szimmetria, amelyek alapján az emberi tudat atomi folyamatai végbemennek. A beilleszkedési zavarok oka pedig az, hogy tudati működésünk elemi szimmetriái és szimmetriatörvényei nem azonosak a bennünket körülvevő földi környezet (élővilágának) alapvető szimmetriáival és szimmetriatörvényeivel. Vagyis, tudati működésünk elemi szimmetria törvényei valószínűleg nem földi élet-alapúak.

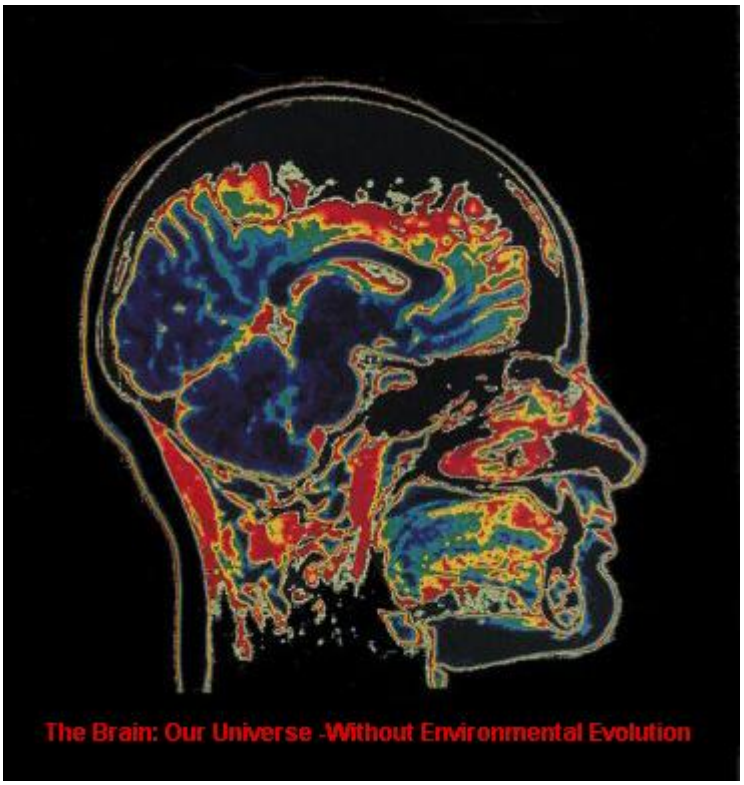

Ez pedig azt jelenti, hogy az emberi lét földi kiterjeszthetőségének vannak ugyan bizonyos formai feltételei, de ezek nem azonosak az emberi lét feltételeivel. Így az ember szellemi fejlődése az elemi tudati folyamatokban végbemenő

szimmetriasértéssel több dimenzióssá válhat. A nem földi alapú tudati működésünk így felveti a következő kérdéseket. Hogyan és miért került a tudat (a szellem) a Földre? Honnan származik értelmünk? Be tudunk-e valaha illeszkedni, s lesz-e a Föld valódi otthonunk?

Nem nehéz észrevenni, hogy az emberiség technikai-technológiai fejlődésének iránya van, amely a kozmoszba (vissza valódi otthonába?) mutat. Ez alátámasztja a fentebb mondottakat. Másrészt, nemcsak a biológiában, hanem a környezet-tudományban is vannak olyan folyamatok, amelyekben a nagyban kialakult fejlődési állapotokat egyes atomi folyamatok irányítanak. Ennek végiggondolása során például az is kiderülhet, hogy a környezet pusztítás a szükségtelen rossz kategóriából átkerül a ”szükséges rossz” kategóriába. Prognosztizálható, hogy ez a mozdulat nem csak a környezetvédelem eredetéhez, hanem a környezetvédelemhez való alapvető viszonyunkat is megváltoztatja majd a 21. században.

Azonban, a „Honnan jöttünk? - Kik vagyunk? - Hova megyünk? probléma tudományos, felelős és igényes megoldás-keresőinek tisztában kell lenniük azzal, hogy még csak tudásunknak a gyermekkorában vagyunk, és így a múltról való tudás (a történelem) is gyorsan fog változni. De ejtőernyők, nyitott szellemek és szimmetria-sértések által rendelkezni fogunk a válaszokkal, a megoldással, majd a biztonságos landolással.

Jó repülést!